

VOJVODANSKI MANIFEST

Kroz Vojvođanski manifest predstavili smo naše viđenje budućeg razvoja Vojvodine i njene autonomije zajedno s osnovnim programskim polazištima:

1. Autonomija kao ideja upravljanja svojim životom uvek je za Vojvodinu bila put mira i slobode i vodila ju je do ekonomskog razvoja i bogatstva.

2. Autonomija danas postoji samo formalno. Građanima i građankama Vojvodine potrebno je vratiti pravo da upravljaju svojim javnim dobrima; materijalnim: šumama, rekama, jezerima, zemljom, saobraćajnom infrastrukturom; kao i nematerijalnim: zdravstvo, obrazovanje, nauka, kultura, radna prava, javna bezbednost, socijalna zaštita.

3. Prvi korak ka tome jeste da se hitno sprovedu nadležnosti Vojvodine garantovane Ustavom kroz donošenje zakona o finansiranju i izmene Zakona o utvrđivanju nadležnosti.

Autonomija Vojvodine ostala je samo prazna ljuštura bez ikakvog sadržaja i smisla. Pitanje Vojvodine i njenog položaja u XXI veku potpuno je zanemareno i proterano iz političkog i javnog diskursa. Neophodno je da se ono ponovo otvori kako bi se kroz dijalog postiglo trajno i održivo rešenje. Vojvodina je čekala predugo.

I

Nekad najrazvijenija regija jugoistočne Evrope, Vojvodina se danas nalazi u položaju koji nalikuje situaciji unutrašnjeg kolonijalizma. Oduzeta su joj temeljna politička i ekonomska prava, a o njenoj sudbini mahom odlučuju oni koji u njoj i ne žive.

U proteklom veku Vojvodina je bila predmet raskusurivanja regionalnih sila, vladajućih elita i centralističke vlasti. To ju je dovelo do gotovo kolonijalnog položaja u vlastitoj državi. Najskuplju cenu platili su njeni stanovnici. Vojvodina je decenijama bila glavni motor razvoja i napretka Srbije, ali i bivše Jugoslavije. Davala je uvek mnogo i velikodušno, a dobijala nesrazmerno malo. Izvlačenje akumulacije iz Vojvodine bilo je uvek na štetu njenog razvoja i praktično se kontinuirano sprovodi još od 1918, nakon pripajanja novoj državi – u vidu prekomernog oporezivanja, uskraćivanja investicija, odnošenja industrijskih objekata, gušenja njenog političkog subjektiviteta – načinilo je od pokrajine opustošenu ravnicu izumrlih sela, uništene poljoprivrede, ekonomski razorenu, zagađene životne sredine, ugrožene bezbednosti. Sve što je izgrađeno prethodnih generacija najvećim delom je oteto, ishodovano, zapostavljeno, a pravo građana Vojvodine da rukovode svojim životima *de facto* je oduzeto gušenjem zagarantovane autonomije.

II

Mir i prosperitet Vojvodina je uspevala da održi i ostvari samo kad je imala nadležnosti da sama upravlja svojim resursima – najveći ekonomski i društveni napredak ostvaren je u vreme kad je imala najviši stepen autonomije. Za autonomiju Vojvodine borili su se svi oni koji su je smatrali svojom domovinom, bez obzira na nacionalnu, konfesionalnu, zavičajnu ili bilo koju drugu kategoriju društvene pripadnosti. Spajale su ih zajedničke vrednosti, a

potreba za autonomijom bila je odgovor na različite vrste represija: verske, kulturološke, etničke, ekonomske. Vremenom je autonomija postala najbolji način da se sve specifičnosti zajedno povežu i razvijaju. Autonomija, kao ideja upravljanja svojim životom, kroz istoriju je za Vojvodini bila put mira i vodila do ekonomskog razvoja i bogatstva. U periodima kad su imali priliku za to stanovnici Vojvodine pokazali su sposobnost i odgovornost da upravljaju svojim resursima i ostvare napredak u svim poljima privrednog i društvenog života.

III

Autonomija Vojvodine kao konstitutivnog dela Srbije s izvornim ovlašćenjima neotuđivo je istorijsko i političko pravo njenih građana i građanki. Suštinska autonomija garantuje nam pravo da upravljamo materijalnim i nematerijalnim dobrima na teritoriji Vojvodine, odlučujemo o svojim sredstvima, svojim životima i kreiramo sopstvenu budućnost. Jedino tako ćemo postati ravnopravni građani svoje države i politički akteri, a ne drugorazredni stanovnici, kojima su nametnute obaveze, a oduzeto pravo i sloboda odlučivanja. Da bi se Vojvodina razvijala kao demokratska, savremena i progresivna pokrajina, njenim se građanima mora omogućiti da upravljaju svojom zemljom, šumama, rekama, jezerima, saobraćajnom infrastrukturom, kao i pravo na demokratsko odlučivanje o pitanjima iz oblasti javnog zdravlja, nauke, obrazovanja, kulture, socijalne zaštite i javne bezbednosti Vojvodine. Na taj način se kao osnovne vrednosti koje nas okupljaju postavljaju mir i razvoj naše pokrajine s istorijski, politički i ustavno-pravno garantovanom i neotuđivom autonomijom.

Prvi korak ka tome jeste da se hitno moraju sprovesti nadležnosti Vojvodine garantovane Ustavom, čije nesprovođenje znači ne samo nepoštovanje Vojvodine i njenih građana nego i narušavanje načela pravne države i pravnog poretka Republike Srbije. To podrazumeva donošenje zakona o finansiranju, izmene Zakona o utvrđivanju nadležnosti i drugih zakona i podzakonskih akata.

IV

Vekovima su ljudi dolazili u Vojvodinu tražeći u njoj sigurnost i pravo na slobodan i dostojanstven život. Danas, nažalost, te prilike traže negde drugde i umesto što u nju dolaze, oni iz nje ubrzano i u sve većem broju odlaze. Njena otvorenost, solidarnost i spremnost da primi svakoga ko je u njoj pronašao svoju kuću, neretko ju je koštala vlastite sigurnosti i dobrobiti. Nikad se nije osporavalo pravo bilo koga ko je u Vojvodini pronašao svoje mesto da tu živi, radi i gradi svoju budućnost. Ali uz to pravo, dolazi i često zaboravljena odgovornost. To je odgovornost svih nas prema Vojvodini i prema svim budućim generacijama koje će u njoj tražiti šansu za uspešan, zdrav, bogat, pristojan, civilizovan i miran život u duhovnom i materijalnom blagostanju.

V

Kroz našu borbu ispisujemo nove stranice istorije da bismo kreirali konsenzus i ostvarili uzajamnu saradnju svih koji žele da Vojvodina bude naš zajednički dom, gde nema mesta za sukobe, proterivanja, represiju, nasilje, tlačenja, devastiranje i siromaštvo. Vojvodina mora da postane mesto progresivnog i demokratskog razvoja i prosperiteta.

Zbog toga ćemo mi, narod Vojvodine, kroz institucije Autonomne Pokrajine Vojvodine i njenih lokalnih samouprava povratiti dostojanstvo i ostvariti svoje pravo da upravljamo svojim materijalnim i nematerijalnim dobrima, svojim životima i svojom budućnošću, zasnovanoj na solidarnosti, slobodi, jednakosti, ravnopravnosti, pravdi, održivom razvoju.